

ספרי' – אוצר החסידים – ליונאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

י"ב תמוז, ה'תשל"א

חלק ב – י"ל לש"פ חוקת, יו"ד תמוז, ה'תשע"ו

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושש לבריאה (ופרצת)

שנת הקהל

מאה וחמישים שנה להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"

פתח דבר

לקראת ש"פ חוקת, יו"ד תמוז, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתוועדות חג הגאולה י"ב תמוז ה'תשל"א — הנחה בלתי מוגהה (חלק ראשון י"ל לש"פ קרח, חלקים הבאים י"ל אי"ה בשבועות הקרובים).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו ושיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצש"ק פ' קרח, יום ההילולא ג' תמוז, ה'תשע"ו (ופרצה),
שנת הקהל

מאה וחמישים שנה להסתלקות הילולא של אדמו"ר ה"צמח צדק"
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2016 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5776 • 2016

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

טז. ועד"ז היא גם ההוראה בנוגע לסוג הראשון שנזכר בשיחה הנ"ל — "חסידי חב"ד":

חסידי חב"ד הם אלו שעוסקים באור פנימי ועצמי של חסידות חב"ד — פנימיות התורה, שזהו ה"מאור שבתורה" (כידוע ומובא בכ"מ מקרבן העדה לירושלמי⁷⁵); והרי כללות התורה היא "דיפתראות ופינקסאות" של כל סדר ההשתלשלות, כדאיתא בב"ר בתחלתו: "ואהי' אצלו אמוץ⁷⁶ .. (א"ת) אמוץ (אלא) אומץ, התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה, בנוהג שבעולם מלך בשר ודם בונה פלטיץ .. מדעת אומץ .. דיפתראות ופינקסאות יש לו לדעת היאך הוא עושה חדרים היאך הוא עושה פשפושין, כך הי' הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם", "אסתכל באורייתא וברא עלמא"⁷⁷.

וא"כ, כשעוסקים בפנימיות התורה, חסידות חב"ד, ובאופן שישנה התגלות האור פנימי ועצמי שניצח את חושך המנגדים כו' — יכולים לחשוב שלא נוגע להתעסק עם הדור בתור כלל, או עם אחד מישראל בתור פרט; כאשר הוא ממשיך את האור של פנימיות התורה בפנימיות נשמתו — הרי זה יגיע בדרך ממילא לכל הדור, ולכל איש פרטי. ועל זה באה ההוראה, שביחד עם התעסקותו באור פנימי ועצמי של חסידות חב"ד, צריך להתעסק גם עם צרכי הציבור ובפרט.

יז. והענין בזה:

איתא בגמרא במסכת יבמות⁷⁸: "כל האומר אין לי אלא תורה, אפילו תורה אין לו", אלא צ"ל תורה וגמילות חסדים (כמבואר בכ"מ⁷⁹ בנוגע למארז"ל זה).

ועד שאפילו בנוגע לרשב"י ש"תורתו אומנתו"⁸⁰, איתא בירושלמי⁸¹: "ולא מודי ר' שמעון בן יוחי שמפסיקין לעשות סוכה ולעשות לולב" (בתמי'), והיינו, שזהו דבר הפשוט ללא צורך בראי', שגם בנוגע לרשב"י שעסקו הי' בחכמה בינה ודעת, שהו"ע התורה, לא יתכן קס"ד שלא התעסק בעשיית סוכה ועשיית לולב.

וכמדובר פעם⁸² שיש בזה דיוק וחידוש — שלא זו בלבד שהפסיק

75 חגיגה פ"א ה"ז.

80 שבת יא, א.

76 משלי ח, ל.

81 ברכות ושבת פ"א סה"ב.

77 זח"ב קסא, ריש ע"ב.

82 ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 180 בשוה"ג

78 קט, ב.

הב'. ח"י"ז ע' 56 הערה *40. חכ"ה ע' 291

79 ראה תו"מ חנ"ד ע' 326 הערה 32. הערה 45. וש"נ.

לקיים מצות סוכה ולולב, לישב בסוכה וליטול לולב (כהלשון בכ"מ), אלא הפסיק גם "לעשות סוכה ולעשות לולב", היינו, שהתעסק בעצמו גם בעשיית הסוכה ועשיית הלולב, אע"פ שזוהי רק התחלת ההכנה לקיום המצוה.

ובזה גופא החידוש הוא שרשב"י הפסיק לא רק "לעשות סוכה", שבה (יש חידוש לגבי שאר מצוות ש) נאמר⁸³ "חג הסוכות תעשה לך", — ועד שמצינו סברא בדברי האחרונים⁸⁴ שאפילו אם אינו יושב אח"כ בסוכה זו, הנה ע"י עצם עשיית הסוכה קיים מצות "חג הסוכות תעשה לך" (לא רק בתור הכנה לשיבת חבירו בסוכה) — אלא הפסיק גם "לעשות לולב"⁸⁵, אע"פ שבלולב נאמר לכתחילה "ולקחתם לכם"⁸⁶, ולא נזכר לשון עשי', אלא שהתחלה בזה היא ע"י העשי' שבדבר.

ואף שיש לומר שהירושלמי אזיל לשיטתי' בנוגע לברכת המצוות שנוסח הברכה הוא "לעשות סוכה", "לעשות לולב"⁸⁷ (כמובא בתוס' במסכת מנחות⁸⁸), כיון שזוהי התחלת המצוה, ואילו הבבלי אינו סובר כן, וכהפס"ד בש"ס שלנו⁸⁹ שמברכים "לישב בסוכה" ו"על נטילת לולב" — הרי הפלוגתא (אם התחלת המצוה נחשבת כבר למצוה עצמה) היא רק בנוגע לנוסח הברכה, אבל בנוגע למ"ש הירושלמי בפשיטות "ולא מודי ר' שמעון בן יוחי שמפסיקין לעשות סוכה ולעשות לולב" (בתמי'), גם הבבלי לא פליג על זה, שהרי "אפוי מחלוקת לא מפשינן"⁹⁰, ובפרט בענין של מציאות⁹¹, שזהו מ"ש בירושלמי שהמציאות היא שרשב"י התעסק בעשיית סוכה ועשיית לולב.

יח. ומזה מובן, שאפילו אלו שענינם הוא חכמה בינה ודעת כפשוטם, ובאופן ש"תורתם אומנותם", ועד לאלו שמונחים בתורת חסידות חב"ד ובהפצתה (שאודותם מדובר בשיחה הנ"ל) — צריכים הם להתעסק גם עם עשי' בפועל, הרבצת תורה, ולעשות זאת באופן של "עבודה" ובאופן של "אור" ("אור העבודה של הרבצת תורה").

83 פ' ראה טז, יג.	87 ירושלמי ברכות פ"ט ה"ג.
84 ראה נפש חי' (להר"ר מרגליות)	88 מב, ב — ד"ה ואילו (ושם: "וחולק על הש"ס שלנו").
85 לאו"ח סתרכ"ה. וראה גם תו"מ חנ"ה ס"ע 56 ואילך. וש"נ.	89 סוכה מו, רע"א.
86 ראה גם לקו"ש ח"כ ע' 267 הערה 85 וש"נ.	90 נסמן בלקו"ש חי"ח ס"ע 408.
87 וש"נ.	91 ראה שד"ח מערכת כללים מערכת המ"ם כלל קסד.
88 אמור כג, מ.	

ועדיין יכול לחשוב, שיעסוק בזה רק בנוגע לאיש פרטי וצורך פרטי, שבזה לא תהי' לו טירדא רבה, אבל לא בנוגע לענין ששייך לכלל, צרכי ציבור, להיות נשיא ומנהיג בעדתו ובעירו ובמדינתו, דכיון שאיתא בגמרא⁹² "הטל עליהם צרכי ציבור והם כלים מאליהם", הרי אינו יכול להרשות זאת לעצמו!...

ועל זה אומרים לו, שצריך להתעסק ולדאוג הן עבור צרכי הפרט והן עבור צרכי הכלל, מבלי לעשות חשבון אם "כלים מאליהם" אם לאו; כיון שישנו ענין שהוא צורך הציבור, והגיעה אליו הידיעה אודות ענין זה — עליו להתעסק בזה.

יט. ומכאן באים גם בנוגע לגזירה האיומה שעומדת על סדר היום — וכמדובר כמ"פ ובפרט לאחרונה⁹³, שכיון שעתה הרי זה ענין שהזמן גרמא, הנה כאשר יהודים מתאספים יחדיו (באיזה הזדמנות שתהי'), צריכים להשמיע קולם ברמה, שחייבת להתבטל גזירה איומה זו שלא היתה כמות — שזהו הענין של "מיהו יהודי":

יהודים חיו אלפי שנים, ומעולם לא הי' ספק אצל אף אחד — לא אצל יהודים, ולא אצל גוים, להבדיל — מיהו יהודי; ולפתע, בזמן החושך כפול ומכופל שלא הי' כמוהו בעקבתא דמשיחא, העמידו זאת כאילו יש שאלה בדבר, ובמילא צריכים לחפש פתרון ומענה, וכיון ש"אין דיעותיהם שוות"⁹⁴, הנה כאשר אחד אומר "יום", אומר השני "לילה"...

ובכן: כאשר ניסו לעורר זאת בשנים שעברו⁹⁵ בדרך קס"ד עכ"פ — ראו מיד שכולם סבורים שברור הדבר ללא ספקות מיהו יהודי, ולכן הורידו זאת מסדר היום; אבל כשהתקרב הזמן לביאת המשיח, וכדברי בעל השמחה והגאולה⁹⁶, שכלל שמתקרבים לעלות השחר, לאור היום, נרגש ומתגבר יותר החושך כו' — הנה למרות שכבר ניסו פעם אחת ומיד הורידו זאת מסדר היום, חוזרים הצרות מאותו חוג עוד הפעם, והצליח מעשה שטן, ונעשתה גזירה איומה, ונתפרסם הדבר בעולם, למרות שיודעים שזהו היפך האמת, היפך המציאות, היפך דעת הפרט והיפך דעת הכלל, ואין זה אלא ענין של "להכעיס", דכיון שאחד אמר "יום" צריך השני לומר "לילה", דאל"כ יתפרש הדבר שהוא נכנע לדעת השני.

92 סנהדרין יז, א. הובא בפרש"י עה"ת בעלותן יא, כח. וש"נ.

93 96 לקו"ד ח"א סח, סע"א ואילך. וראה

94 ראה ברכות נח, א. סנהדרין לח, א. סה"ש תרצ"ט ס"ע 316 ואילך.

ועוד.

אבל אין זה רק חשבונות של שני אנשים שאחד אומר כך והשני אומר להיפך, אלא המצב הוא שיש "גזירה" שכתובה ע"ג הנייר, ועוד גרוע יותר — שעל יסוד גזירה איומה זו יצאו כבר כו"כ מכשולים רח"ל, ועד שלא יודעים כיצד יוכלו לצאת מן הסבך.

והגע עצמך:

על יסוד גזירה הנ"ל — יכול כל אחד להנפיק תעודת-נייר ולכתוב שהוא יהודי, ואין בזה שום הגבלות! וכמדובר כמ"פ, שכפי שהגזירה עומדת עתה, יכול לבוא גוי ולהתדבר עם גוי נוסף, ולבוא לידי החלטה שכנראה פלוני הוא יהודי — כך הוא חושב באמת, ולכן יתן לו תעודה שהוא יהודי, ואח"כ יסע לאה"ק, ושם יקבלו אותו בתור יהודי, כיון שלפי החוק לא צריך — ובמילא אסור — לשאול ולברר מי נתן תעודה זו; ואין בזה הגבלות, אם יש רק תעודה שהוא יהודי, הרי זה מספיק, והתעודה עצמה יכולה להנתן (לא רק ע"י יהודי שהוא במעמד ומצב ד"פושעי ישראל (ש)מלאים מצוות כרימון⁹⁸, אלא) גם ע"י גוי או גוי', ולא רק ע"י גדול, אלא גם ע"י קטן. ולאחרי שישנה תעודה, יורד הדבר מסדר היום, ללא חקירה ודרישה.

כאשר שואלים את ה"פקיד" מדוע רשם את פלוני בן פלוני בתור "יהודי", אף שרואה לפי השם שהוא גוי — אזי המענה שלו, שלפי החוק אין לו להתערב בחקירות ודרישות בנוגע לענינים שנעשו בחוץ-לארץ; אין זה תפקידו; ע"פ חוק, כאשר בא אליו אדם ומראה לו תעודה שהוא יהודי — הנה לא זו בלבד שצריך להכיר בכך, אלא עוד זאת, שאסור לפקיד לחקור ולדרוש (בלא־סֶאֱנְדִּזְשֶׁלֶעס או במקום אחר) מי נתן תעודה זו, אלא עליו לסמוך על התעודה ולרשום אותו בתור יהודי.

ובאופן כזה נוסע אח"כ למקום שאין מכירים אותו, או אפילו למקום שמכירים אותו — שהרי חיים בעולם שאינו "עולם האמת" בכל הפרטים! ...

ועי' נעשה בלכול בכל הענינים — עוד יותר מזה ש"בלבל את כל העולם כולו"⁹⁷, שגם לאח"ז נשארו בני" סגולה מכל העמים⁹⁸, וכדאיתא במדרש⁹⁹ שבנ"י הם בדוגמת "שמן" שאינו מתערב בשאר המשקין, וגם כאשר מנסים לערב אותו ("מ'מישט און מ'מישט"), הנה סוכ"ס נשאר בפני עצמו, ובמילא — למעלה מכל המשקין.

99) שמו"ר רפ"ו.

97) ראה ברכות כח, א. וש"נ.

98) יתרו יט, ה.

האמת היא שזהו חוק שאין לו מציאות — לא רק בתורה, אלא גם בשכל, צדק ויושר, שהרי זה היפך האמת והיפך כל הענינים. ואילו הי' "ה' יועץ הממשלה" ממלא תפקידו, הי' צריך לבוא בתביעה אל הממשלה, ולומר: היתכן שהממשלה מאפשרת קיומו של חוק שהוא היפך האמת, היפך הצדק והיושר, שחותר ומעמיד בסכנה את הקיום של כל בני"י בכל מקום שהם, ולתבוע זאת בתור יועץ משפטי של הממשלה! אבל עד שיקרה הדבר... יש חוק כזה!

כ. וענין זה קשור גם עם המסופר בפרשת השבוע אודות דברי בלעם:

ובהקדים מ"ש במדרשי חז"ל¹⁰⁰ ש"בלעם" הוא מלשון "בלא עם", והיינו, שהגישה שלו היתה שצריך לפעול שבנ"י לא יהיו "עם" בפני עצמו — היפך מ"ש במתן-תורה "והיתם לי סגולה מכל העמים", "עם אחד", שלמרות היותו "מפוזר ומפורד בין העמים", הנה כיון ש"דתיהם שונות מכל עם"¹⁰¹, נשאר "עם אחד" ("עס איז פאַרפּאַלן"!).

אך בסופו של דבר הוצרך בלעם בעצמו לומר על בני"י: "הן עם לבדד ישכון"¹⁰², והוסיף לפרש לא רק צד החיוב, אלא גם צד השלילה (כמו בכל תנאי שצ"ל צד ה"הין" וצד ה"לאו"¹⁰³) — "ובגוים לא יתחשב". אלא שהי' זה רק לאחרי שתפס ש"הדבר אשר ישים אלקים בפי אותו אדבר"¹⁰⁴, "לא אוכל לעבור את פי ה' אלקי לעשות קטנה או גדולה"¹⁰⁵, ולכן הי' מוכרח לומר את האמת.

ואעפ"כ, בנוגע לפועל, הנה כל זמן שהי' בחיים חיותו — נשאר "בלעם", והמשיך להתנכל לבנ"י ולפעול שיהיו "בלא עם", ועד להמסופר בפרשת השבוע¹⁰⁶ שבגללו (ע"י נשים נכריות וכו') נחסרו רח"ל כ"ד אלף מישראל!

כא. אמנם, ישנם יהודים שטוענים, שהם אינם קוראים עיתונים, ואין ענינם לדעת ש"מעבר לים" יש גזירה; הם מונחים בלימוד התורה, תורתם אומנותם, ועוסקים בחכמה בינה ודעת, ואדרבה: הם יוסיפו התמדה ושיקידה בתורה, וסוכ"ס ינצח אור התורה!
אך על זה נאמר בירושלמי, שזהו הסדר קודם שמגיע הזמן של

103) ראה רמב"ם הלי' אישות פ"ו ה"ב.
104) שם כב, לח.
105) שם, יח.
106) ס"פ בלק.

100) סנהדרין קה, א. יל"ש בלק רמו תשסה.
101) אסתר ג, ח.
102) פרשתנו (בלק) כג, ט.

סוכות; אבל בבוא הזמן של סוכות, בא רשב"י ומתחיל להתעסק בעצמו בעשיית סוכה ולולב — "לעשות סוכה ולעשות לולב", ולא רק לישב בסוכה מוכנה שתיעשה ע"י תלמידיו. ובפרט שע"פ משמעות דברי הגמרא¹⁰⁷ ה' אביו מקורב למלכות, עשיר גדול וכו', ובודאי ה' יכול להבטיח שעבדים שאינם חייבים בלימוד התורה יעשו הסוכה, ואעפ"כ, התעסק רשב"י בעצמו בעשיית הסוכה, כפי שנקט הירושלמי בפשטות: "ולא מודי ר' שמעון בן יוחי שמפסיקין לעשות סוכה ולעשות לולב" (בתמי'); ועד"ז בכל הענינים שהזמן גרמא.

ובפרט שזהו ענין שיכול להיות נוגע — לא עלינו — לבתו או לבנו, או לנכדו וכו', ויתירה מזה, שיכול להיות נוגע אליו — שהרי יכול לפגוש מחר מישהו, איש או אשה, ללא אפשרות לדעת אם הוא יהודי שחייב לשמור שבת, לאכול כשר וכו'; אם אפשר לסמוך עליו או לא; הוא יכול לחשוב שפלוגי הוא יהודי, בה בשעה שהמצב הוא להיפך. וכתוצאה מזה יכולים לבוא כו"כ מכשולים, הן בשעת מעשה והן לאחרי זמן.

וכאמור, גם מי שתורתו אומנתו, הנה בבוא חג הסוכות אינו ממתין שיבוא מישהו אחר ויעשה הסוכה, ואז יקיים המצוה לישב בסוכה, אלא הוא מטריח את עצמו "לעשות סוכה", והרי ענינה של סוכה הוא "למחסה ולמסתור מזרם וממטר"¹⁰⁸, מרוחות המנשבות וכו' וכו'; ועאכו"כ שצריך להגן על כלל ישראל מזרם וממטר, ולא לעשות חשבון, שכיון שביכלתו לחדש חידוש בתורה, אין לו זמן, או שחושב שאין זה תפקידו לעסוק בביטול גזירה איומה שחותרת תחת קיום כאו"א מישראל, רח"ל, בכל מקום שהם.

וכן בנוגע לסוג השני, שחושב שכיון שנושא בעול צרכי ציבור שמוטלים על שכמו, ורבים צריכים לו, במשפחתו, בעירו, במדינתו וכו', והוא עסוק וטרוד בזה, איך יכול הוא להתעסק עם ביטול הגזירה הנ"ל? ! אך הענין הוא — שבכדי שתהי' מציאות הרבים, באופן שידעו מי יהודי ומי גוי, אין ברירה, ובהכרח שכל אחד יעשה כל התלוי בו לשנות את המצב ההוא, ויקבע הרישום ע"ג הנייר כפי שהמציאות היא לאמיתתה, עי"ז שתהי' הוראה לכל אחד ואחת שיש ביכולתם לרשום באופן כך או באופן כך, שגיור מוכרח להיות כהלכה!

107) ראה פסחים קיב, סע"א (ובענין 108) ישע"י ד, ו. יעקב לע"י שם.

ועד"ז בנוגע לסוג השלישי, שכאשר באים אליו ואומרים לו שיתעסק עם ביטול הגזירה, טוען: מה אני ומי אני; הוא יהודי אחד בין כלל ישראל. הוא אמנם שומר תומ"צ, אבל זהו ענינו של כל אחד מישראל, כאמור לעיל ש"אפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון"¹⁰. וא"כ, מה יש ביכלתו לפעול בנוגע לגזירה שכבר נתקבלה, ונמשכת כבר שנה ומחצה, ובה בשעה שרובם שותקים (מאיזה טעם שיהי) — "רב" או "רבי" פלוני שותק, "ומנהיג" פלוני אינו עושה מאומה, זה הלך לחדש חידוש בתורה, וזה הלך לטייל לצורך בריאות גופו, כדי שלאח"ז יוכל לעבוד את השי"ת כדבעי — יבוא לפתע הוא (אמנם יהודי שומר תומ"צ, אבל יהודי פשוט) לפני מי שגדול הימנו, ויהי ה"קופץ בראש" לבטל את הגזירה?! ...

על זה אומרים לו: ישנו פס"ד — כאמור לעיל שכל ענין ישנו בנגלה כפשוטו — בגמרא במסכת קידושין¹⁰⁹, והרמב"ם¹¹⁰ מביאו לפסק הלכה: "לעולם¹¹¹ יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי עשה מצוה אחת (מעשה אחד או אפילו דיבור אחד) אשריו שהכריע .. את עצמו ואת כל העולם לכף זכות".

והגע עצמך:

הוא אדם נורמלי שחי בעולם, ורואה שהעולם אינו שקול — שהרי שותקים; יש רק יחידים שצועקים, אבל "בקול ענות חלושה", ובמילא הפעולה היא לפי ערך הצעקה... והראי, שכבר עברו יותר מי"ב חודש, וכבר הגיע הזמן ש"ישתכח מן הלב"... (אע"פ שמדובר אודות עם חי, תורה ומצוות חיים, ורוצים שישארו בחיים נצחיים, הן בעוה"ז והן בעוה"ב, שאז לא שייך הענין ד"ישתכח", כפי שמצינו ביעקב שהתאבל על יוסף "ימים רבים .. וימאן להתנחם", לפי ש"אין אדם מקבל תנחומין על החי .. שעל המת נגזרה גזירה שישתכח מן הלב, ולא על החי"¹¹²).

אך על זה היא ההוראה: אל יאמר מה אני ומי אני. הוא אמנם רק שומר תומ"צ יחידי, ולא נשיא בישראל, ואפילו לא מסוג האנשים יחידי סגולה שבישראל שעוסקים בחכמה בינה דעת שבתורה, אלא הוא יהודי פשוט, אבל אעפ"כ, גם עליו מוטלת החובה לפעול בענין זה. ואם רוצה ראי מפס"ד — ישנו הפס"ד בגמרא וברמב"ם שע"י "מצוה אחת" ביכלתו להכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות.

(109) וברמב"ם שם: "צריך כל אדם

(110) מ, סע"א ואילך.

שיראה עצמו כל השנה כולה כו".

(111) הלי' תשובה פ"ג ה"ד.

(112) וישב לו, לדילה ובפרש"י.

כב. ובפרטיות יותר יש הוראה בענין זה גם מי"ב תמוז:

גם אז הי' המצב באופן שרובם שתקו,

[אבל, לא כמו עתה, רח"ל, שהרי אז הי' הדיבור כרוך בסכנת נפשות ממש, וכפי שאכן הי' הסוף, שזה שצעק — בעל השמחה והגאולה — נאסר בבית-האסורים, והפס"ד (הראשון), אלא שנשתנה אח"כ) הי' ענין של היפך החיים¹¹³, כך, שהיתה איזו "הצדקה" על כך שלא כולם צעקו;

משא"כ עתה, אין שום הצדקה על כך שלא צועקים; ה"סכנה" היחידה היא, שאם יצעק, יתכן שיהיו לו בזיונות, או שלא יתנו לו את הכבוד או המשרה שהבטיחו לו, אא"כ ילך בתלם (כהלשון שם)...

וכידוע הסיפור¹¹⁴, שכאשר רצו למנות ולשלוח לחוץ-לארץ שליח לעלי' ולקליטה וכו', נעמד מישהו — מבאי-כח של הדתיים — ואמר לאי-השמאל שהי' אחראי על המינוי: רצונך לשלוח את פלוני? — עליך לדעת שממנו יהיו לך "בעיות", כיון שיתנגד לגיור שלא כהלכה!... (אלא שאי-השמאל השיב, שלדאבוננו, כבר מאוחר, כיון שהמינוי נעשה כבר...).

והגע עצמך: דוקא מי שהי' צריך להגן שיהי' גיור כהלכה — לא התבייש לומר ל"שמאלנים" שלא כדאי לשלוח מישהו שיעשה "בעיות" לדרוש גיור כהלכה!...

[כ"ק אדמו"ר שליט"א הפסיק ואמר): שלא יאמרו לי שאין בידי האינפורמציה הנכונה. מאורע זה התרחש במהלך אסיפה ברבים, שבה נכחו יותר משלשה בני-אדם, כך שיודעים בדיוק כל פרטי הדברים הנ"ל]. ואם הי' יכול להיות מאורע כזה בצד החושך, הרי עאכ"כ שצריך להיות כן בצד האור, בנוגע להשתדלות שיתוסף ב"נר מצוה ותורה אור"¹¹⁵.

ובנוגע לעניננו: ה"סכנה" שקיימת עתה לאלו שיצעקו אינה אלא שבגלל זה לא יתנו להם רשיון או משרה מסויימת, או שלא ישלחו אותו בתור שליח עלי' (אא"כ תתאחר מחאתו של ה"דתי" כנ"ל...),

ואעפ"כ, נעמד יהודי אחד — בעל השמחה והגאולה — נגד ממלכה אדירה (ששום דבר לא עצר בעדה, גם במחיר סכסוך עם כל המלוכות שבעולם), ובידעו שיש ביכלתו לייסד "חדר", מקוה, ולהבדיל

(113) ראה גם שיחת י"ב תמוז תשכ"ז
 סמ"ג (ת"מ ח"ג ע' 193). וש"נ.
 (114) כ"ק אדמו"ר שליט"א הקדים ואמר:
 מותר פעם לספר דברים כהווייתם!...
 (115) משלי ו, כג.

בית־כנסת ובית־מדרש, לשלוח שוחט ומוהל כו' — עשה זאת ללא חשבונות; וסופו של דבר — רואים עתה את הפירות ופירי פירות, כולל גם שתמורת המאסר ניתוסף יו"ט לישראל שבו מתאספים יחדיו ושמחים בשמחת הגאולה שהיתה אז, ומחליטים החלטות טובות בנוגע להפצת התורה והיהדות — היפך כוונתם של מבצעי המאסר.

ולאחרי שבעל השמחה והגאולה הראה וסלל את הדרך, הרי זו הוראה ברורה לכל אחד ואחת — ללא נפק"מ אם הוא שייך לסוג הראשון של חסידי חב"ד, שתורתו אומנתו, או ששייך לסוג השני של נשיא ומדריך, שצרכי ציבור מונחים עליו ורבים צריכים לו, או ששייך לסוג השלישי של שומרי תומ"צ בכלל, יהודי פשוט, ללא מעלות מיוחדות, לא בעל תורה ולא בעל יכולת כו' — שכאשר נודע לו אודות אפשרות של הפצת תורה, הנה לכל לראש צריך לעשות זאת בפועל.

ועאכ"כ שכאשר נודע לו אודות גזירה שמעמידה בסכנה רח"ל את כל אחד ואחת מישראל בכל מקום שהם — אזי מוטל עליו חוב קדוש להניח את כל החשבונות הצדה, ולהביע דעתו בקול רם, ע"י טלגרמה או מכתב וכיו"ב, שחייב להיות גיור כהלכה.

כג. ונוסף על ההוראה מי"ב תמוז שצריכים לעסוק בהצלת בני" ללא חשבונות — ישנה גם ההבטחה שסוכ"ס תהי' ידם על העליונה¹¹⁶, "דיין נצח"¹¹⁷, בחסד וברחמים, בטוב ובשלום ובדרכי נועם.

ברור הדבר ללא כל ספק שיהי' נצחון, שהרי שקר אין לו קיום, והאמת מוכרחת לנצח. אלא מאי, יכול להיות ש"ריוח והצלחה יעמוד ליהודים ממקום אחר"¹¹⁸, ע"י מישהו אחר, ויכול להיות שהוא יהי' זה שע"י המעשה והמחאה שלו יכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות; אבל אין ספק בכך ש"ריוח והצלחה יעמוד ליהודים". אבל צריכים לפעול שיהי' זה בחסד וברחמים — להציל אפילו יהודי אחד, ועאכ"כ כו"כ מבני ובנות ישראל (היפך המסופר בפרשת השבוע¹⁰⁶ שנחסרו כ"ד אלף מישראל).

והאמת היא, שהפעולה לשנות את החוק פעלו כבר מזמן אצל ה"שמאלנים",

— [ולהעיר, שכבר דובר כמ"פ שכל ההבדלה בין בני" לומר שפלוני הוא "חילוני" כו', היא היפך תורת אמת!

(117) ל' חז"ל — ויק"ר פכ"ד, ג.

(118) אסתר ד, יד.

(116) ראה גם אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ

ח"ד ס"ע רסד ואילך. וש"נ.

אל בעל השמחה והגאולה נכנס פעם מישהו שדיבר אודות יהודי שהי' בקצה התחתון בנוגע ליהדות, באמרו הביטוי "להבדיל". ואמר לו כ"ק מו"ח אדמו"ר¹¹⁹: בנוגע ליהודים, בין יהודי אחד למשנהו, לא צריך לומר "להבדיל"! למה לא צריך לומר זאת — בגלל שאין כזה דבר! ... ענין ההבדלה הוא "בין אור לחושך, בין ישראל לעמים"¹²⁰, אבל אין הבדלה בין ישראל לישראל. — בנוגע לבנ"י עצמם נאמר¹²¹ "ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים", אבל על זה לא צריך להשתמש בביטוי "להבדיל" שמשמש בנוגע להבדלה בין ישראל לעמים ובין אור לחושך. וכמו"כ כשאומרים על יהודי שהוא "חילוני" — אין מציאות כזו. כשם שאין מציאות של גיור שלא כהלכה — שזהו ענין שאין בו תוכן כלל, שהרי גיור הוא ענין של הלכה, כך, שגיור שלא כהלכה הוא סתירה מיני' ובי' — כך אין מציאות של יהודי שהוא חילוני! אם הוא יהודי — ברא אותו הקב"ה באופן ש"אתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש"¹²², ואין הדבר תלוי בו; כשם שהעובדה שנוולד יהודי אינו תלוי בו ("עס איז פאַרפּאַלן"!), וכל מה שיעשה — "אע"פ שחטא"¹²³, לא יועיל לשנות את עובדת היותו יהודי — כך ישאר לעולם "גוי קדוש", כפי שנקבע במ"ת, שאז אמר הקב"ה "והייתם לי סגולה מכל העמים", וכך הובדלו בנ"י להיות "עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב", והיינו, שכל העמים הם חול, ובנ"י הם קודש — "גוי קדוש", ולכן, לומר יהודי שהוא "חילוני", הרי זו סתירה מיני' ובי'!

אלא שיש יהודי שמקיים כל המצוות בהידור, יש יהודי שמקיים כל המצוות כדיעבד, ויש יהודי שלעת-עתה מקיים רק חלק מהמצוות; אבל יהודי שלא קיבל את התורה — אין מציאות כזו! שהרי כל בנ"י — כולל גם גרים כהלכה, גירי צדק — קיבלו את התורה, ועל כל אחד מהם וכולם יחד אמר הקב"ה "ואתם תהיו לי וגו'", ובין אם רצונכם בכך או ש"ביד חזקה גו' אמלוך עליכם"¹²⁴, הרי אתם "גוי קדוש", ואין יהודי "חילוני". אלא שיש מי שאומר שהוא מדבר בשם "מאַרקס", ויש מי שאומר שהוא מדבר בשם משה רבינו, להבדיל. (כ"ק אדמו"ר שליט"א הפטיר בכתב-שחוק): גם "מאַרקס" הי' יהודי, ולכן לא צריך לומר "להבדיל" [...]

(119) ראה גם תו"מ חנ"א ס"ע 292. וש"נ.
 (120) נוסח "הבדלה".
 (121) דברי הימים-א כג, יג.
 (122) יתרו יט, ו.
 (123) סנהדרין מד, רע"א.
 (124) יחזקאל כ, לג.

וצריך לפעול זאת גם אצל אלו שרוצים שגם הם יפעלו משהו בענין זה, ויעשו זאת אליבא דאמת.

כד. ובכל אופן, בנוגע לפועל, הרי זה דבר טוב ביותר, שכל רב ומנהיג בעדתו ידרוש גיור כהלכה ע"י משלוח מברק לממשלה (לא להתקשר עם איש פרטי, חילוני או לא חילוני, אלא לפנות לממשלה עצמה).

וכדי שלאח"ז לא יוכלו לומר שפלוגי שלח ופלוגי לא שלח כו' — לא יתבייש ויאמר ברבים ששלח מברק, והרי מצוה לפרסם עושי מצוה (כמ"ש בתשובת הרשב"א¹²⁵), ותבוא עליו ברכה.

וכאמור לעיל, שברור הדבר שסוכ"ס מוכרח השקר להתבטל, אלא שחבל על כל יום וכל שעה, וחבל על כל נפש מישראל שעומדת במצב של בלבול, מבלי לדעת אם האדם שפוגש הוא יהודי או גוי וכו', ואין להאריך בדבר המבהיל.

כה. ויה"ר אשר בעמדנו בימי הגאולה, גאולת היחיד וגאולת הכלל וגאולת השיטה, ובאופן של נצחון, ועד שהפה שאסר הוא הפה שהתיר, שאלו שפעלו המאסר הם בעצמם פעלו את השחרור¹²⁶, ובתוקף משרתם דוקא, שלכן הי' להם כח, וניצלו אותו בשביל השחרור — הנה בקרוב ממש ובעגלא דידן יהי' כך גם בענין זה.

ומבלי להמתין לריבוי מחאות, תספיק מחאה אחת, שתים או שלש מחאות כו', להכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות.

ועד שבעגלא דידן ובקרוב ממש יפעלו ביאת משיח צדקנו, בגאולה האמיתית והשלימה,

והרי גם אז יהיו "עמי הארץ" ו"עם ישראל", ואף שיקויים היעוד¹²⁷ "לעבדו כולם שכם אחד", תהי' גם אז ההבדלה בין ישראל לעמים, ודוקא עי"ז יהי' שלום בארץ ובכל הארץ, ושלום בין ישראל לעמים, שהרי "כל התורה כולה לא ניתנה אלא לעשות שלום בעולם, שנאמר¹²⁸ ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום"¹²⁹, ובקרוב ממש.

* * *

(128) תהלים כט, יא.
(129) רמב"ם ה' חנוכה בסופן.

(125) ח"א סתקפ"א.
(126) ראה גם תו"מ חנ"ג ע' 165. וש"נ.
(127) צפני' ג, ט.

הוספה

א

בי"ה, יו"ד תמוז תשי"ב
ברוקלין.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו' מוה"ר משה
שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו שכותב בו ג"כ ע"ד המקוה ברמתיים, אקוה שאני"ש
שיחיו יעשו בזה לפי יכולתם, והשי"ת יעזרו שיוכל לבשר בשו"ט הן מענינים
הכללים והן מעניניו הפרטיים.

בטח יקח חלק בהתועדות ימי חג הגאולה י"ב ויי"ג תמוז הבע"ל
בהתועדות אני"ש באה"ק ת"ו, שהתועדות חסידותית הנה מביאה חיזוק בעניני
יהדות און עס וואַרעמט דורך, שאז הנה הכל נעשה באופן אחר ובהצלחה ביותר
והשי"ת יצליחו.

בברכה.

ב

בי"ה, ז' תמוז תשי"ב
ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוה"ר שלמה שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מב' תמוז עם רשימות החשבונות המוסג"ב, וכן
מכתבו הקודם,

א

מוה"ר משה: שוסטר, ירושלים.
ע"ד המקוה ברמתיים: ראה גם אג"ק חכ"א אגרת ז'תתקיט (ס"ג).

ב

מצילום האגרת.
מוה"ר שלמה: מטוסוב, קסבלנקה. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"א אגרת ז'תתקנג,
ובהנסמן בהערות שם.

א) ובמענה על שאלתו, נכון הדבר, כיון שעורך בלא"ה רשימת חשבונות לשלוח לצרפת, שישלח טופס אחד גם לכאן, כיון שבזמן האחרון, יש דורשים ע"ז.

ב) אקוה אשר התמונות (פוטו) שנעשו ע"י הרה"ג והרה"ח מו"ה שלום ש"י חאטקינד הם יותר מוצלחים מהתמונה שצירף במכתבו, אשר איני יודע אם אפשר יהי' להשתמש בה, ובפרט שהכוונה בזה אולי לעשות להם שם, ומכיון שאין תמונתם ניכרת כ"כ, הרי מסופקני בהשבעת רצון שלהם.

ג) בטח כבר קבל הקונטרס לחג הגאולה י"ב וי"ג תמוז הבע"ל ויסדר החגיגה באופן המתאים בקסבלנקה, ומהנכון לעשות כזה ג"כ בהכפרים, ותקותי שכיון שהזמן קצר, הנה כבר עשה בזה קודם קבלת מכתבי זה, וכבר באה העת שמכל התועדות יוציאו תוצאות בנוגע להפוי"מ, אם בהגדלת מספר התלמידים, אומץ בלימודם, קביעות שיעורי תורה ברבים וכו'. והשי"ת יצליחם.

בברכת הצלחה בעניינים הכללים ובעניינים הפרטיים, ובברכת חג הגאולה לכל אנ"ש — וידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר אנ"ש הם כל יהודים שומרי תורה ומצוה

מ. שניאורסאהן

מו"ה שלום ש"י חאטקינד: שבדרכו לאה"ק ביקר — בשליחות רבינו — במרוקה (ראה אג"ק ח"ו אגרת א'תקמו (ס"ד)).

שאין תמונתם ניכרת כ"כ: ראה גם אג"ק שם אגרת א'תשכח (ס"ג).
 הקונטרס לחג הגאולה י"ב וי"ג תמוז: קונטרס קג. נדפס בסה"מ קונטרסים ח"ג ע' פז ואילך.
 פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר: ראה אג"ק ח"ד אגרת תתקכב. וראה גם סה"ש ה'שי"ת ע' 372.

לעילוי נשמת

מרת בת-שבע ע"ה קלמנסון

בהרה"ח ר' יחיאל הי"ד

נפטרה ליל ש"ק פי בלק, ז' תמוז ה'תשע"ד

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתה

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות